

Teorija kognitivnog razvoja u moralnom odgoju Lawrencea Kohlberga

dr. Yael Barenholtz, Haya Peleg
Design-Sara Rotkop-Haramaty

Moralni razvoj

Kohlbergova teorija

U predavanju:

- rezultati Kohlbergovih istraživanja i kritika
- posljedice za odgoj i obrazovanje
- ciljevi rasprava o moralnim dilemama
- indikacije moralnog mišljenja i moralnog ponašanja

Stupnjevi moralnog mišljenja

1. STUPANJ

Usmjerenost na kažnjavanje i poslušnost

- Izbjegavanje kazne i očekivanje nagrade
- Poslušnost prema autoritetu

Usmjerenost na sebe

2. STUPANJ

Instrumentalna relativistička usmjerenost

Pojedinac brine o zadovoljenju vlastitih potreba, a razmišljat će o potrebama drugih samo ako vidi i korist za sebe

“Ruka ruku mijе”

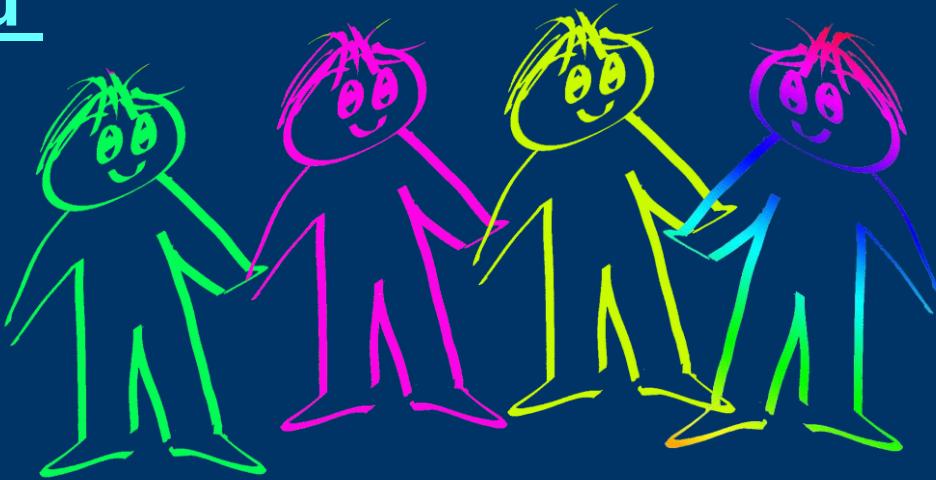

3. STUPANJ

Usmjerenost na suradnju unutar grupe

- Biti dobra osoba
- Prilagoditi se grupnim normama.

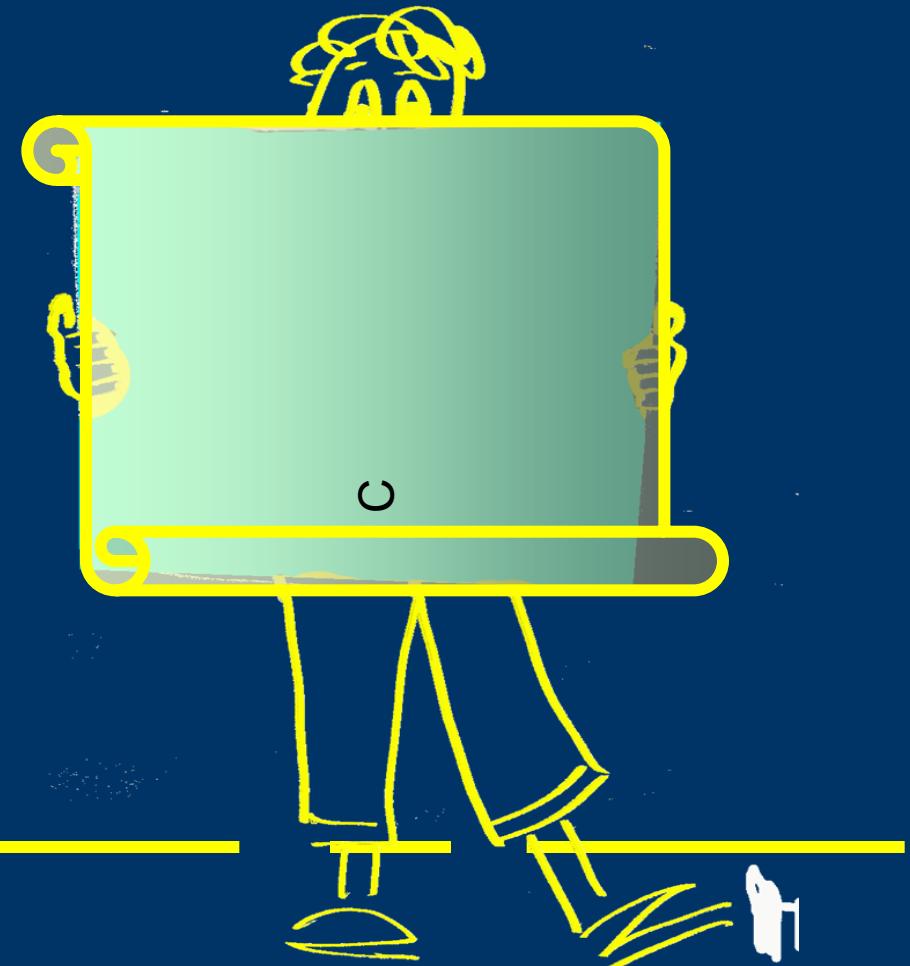

4. STUPANJ

Usmjerenost na zakon i red

- Posvećenost održavanju društvenog poretku

5. STUPANJ

Društveni ugovor – usmjerenost na zakonodavstvo

- Posvećenost vrijednostima koje su dogovorene u cijelom društvu i usmjerenost na opća prava pojedinca
- Prihvaćanje zakona ako nisu u suprotnosti sa vrijednostima
- Društvo mijenja zakone prema načelu "najveće moguće dobro za najveći broj ljudi"

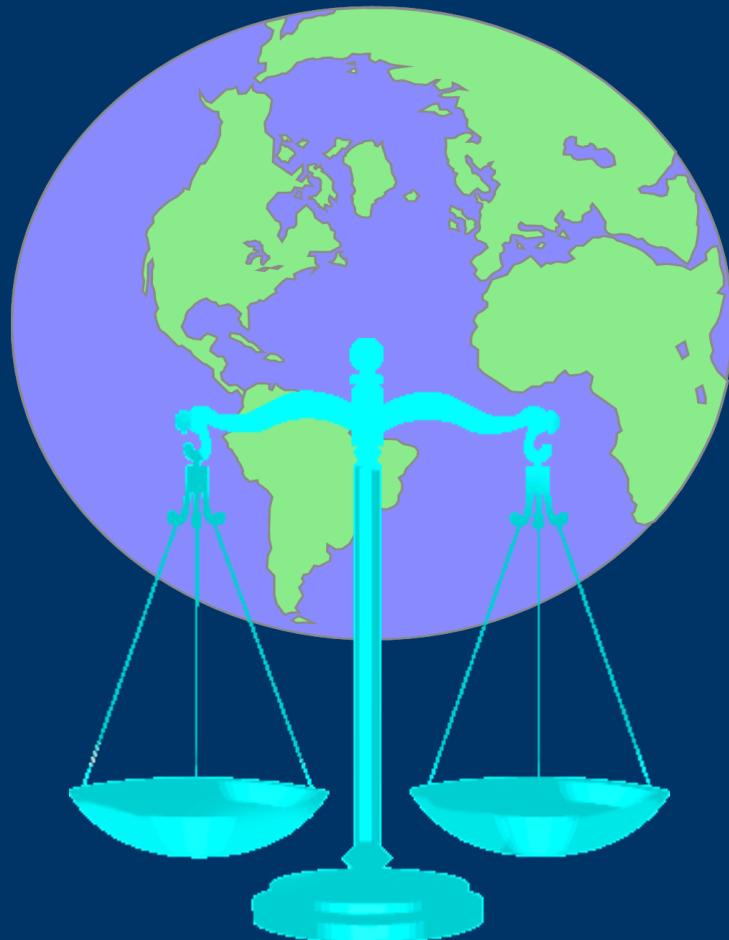

6. STUPANJ

Usmjerenost na univerzalna etička načela

- Pravo se definira savješću pri donošenju odluka
- Posvećenost univerzalnom načelu pravednosti
- Recipročnost i jednakosti poštivanja ljudskih prava i dostojanstvo ljudskih bića

Rezultati istraživanja 1

- Stupnjevi se razvijaju prirodno, hijerarhijski i univerzalno
- Nema preskakanja stupnjeva ili povratka na prethodni stupanj razvoja
- Osoba razumije argumentaciju načina razmišljanja svih prethodnih stupnjeva, ali samo jedan stupanj više od onoga na kojem se nalazi
- Nije moguće odrediti nečiji stupanj mišljenja nakon samo jedne rasprave

Rezultati istraživanja 2

- Kako se događa prijelaz s jednog stupnja na drugi?
- Stupanj moralnog mišljenja ne mora nužno upućivati na moralno djelovanje
- Mišljenje na višoj razini je potreban, ali ne i dovoljan, preduvjet za moralno ponašanje
- Blattov eksperiment
- Prijstup pravedne zajednice u moralnom odgoju

Rezultati istraživanja o moralnom ponašanju

**Postotak povrata ispunjenih upitnika za
istraživanje:**

- 2.-3. stupanj: 30%, 4. stupanj: 70%
- 5. stupanj: 100%

Varanje:

- 1.-2. stupanj: 70%, 3.-4. stupanj: 55%,
5. stupanj: 15%

Štrajk na Berkleyu radi slobode govora

- 3.-4. stupanj: 10%, 5. stupanj: 65%

Rezultati istraživanja o moralnom mišljenju i ponašanju

Milgromov eksperiment

- Pretpostavka eksperimenta iz 1969. bila je da će 62% sudionika ići do kraja

“Mini Milgom”:

- 75% osoba 5. stupnja napustilo je eksperiment
- 13 % osoba 1., 2., i 3. stupnja napustilo je eksperiment

Ciljevi rasprava o moralnim dilemama

- Promicanje moralnog rasta
- Promicanje razumijevanja demokratskih vrijednosti i njihove provedbe
- Razvoj vještina sudjelovanja u raspravi
- Promicanje samopouzdavnja
- Obogaćivanje općeg znanja o društvu

Lawrence Kohlberg: Refleksije o mom putu u moralnom odgoju, 1987.

**Odgoj i obrazovanje za univerzalne
moralne vrijednosti osigurat će
postojanje demokratskog društva
temeljenog na pravednosti,
dostojanstvu i uzajamnoj skrbi**

Ako želimo da učenici ozbiljno shvate rasprave o moralnim pitanjima, te rasprave trebaju imati utjecaj na odluke koje se donose, a vezane su uz svakodnevni život škole.

Za mene, to je zajednica koja
funkcionira kao participativna
demokracija u kojoj članovi imaju
jednako pravo glasa.

- Pristup pravedne zajednice u moralnom odgoju promiče ne samo moralno mišljenje, nego i moralno ponašanje
- U ovom pristupu tvrdi se da odgovorno ponašanje pojedinca ne odražava samo psihološke karakteristike pojedinca, nego i negov osjeća društvene pripadnosti te moralni aspekt školskog ozračja

Lawrence Kohlberg (1987)

Dr. Yael Barenholtz, Haya Peleg

Sara Rotkop-Haramaty
Crteži i dizajn